

Fjerde omgang

Spørsmål 1

Ofte regnet som natur- eller husånder, **hvilken betegnelse** brukes om en gruppe med vesener fra tysk folketro og mytologi? De kan sammenlignes med troll og dverger, og har mange fellestrekk med det som i engelsktalende land ofte kalles «goblin» eller «hobgoblin». Et grunnstoff er oppkalt etter gruppa.

Spørsmål 2

Hvilken russisk by het tidligere Stavropol, men ble i 1964 oppkalt etter en italiensk kommunist? Byen ligger i Samara oblast og er viden kjent for å være hjembyen til AvtoVAZ, fabrikanten som står bak Lada.

Spørsmål 3

En nederlandsk skillemynt fra 1600- og 1700-tallet, med pålydende verdi 1/160 gylden, har gitt opphav til et norsk hankjønnsord som brukes med betydningen «slant» eller «ikke det grann». **Hvilken mynt** er det snakk om?

Spørsmål 4

Hvilken britisk vitenskapsmann har gitt navnet sitt til et rom med vegger av metallplater eller finmasket metallnett som brukes for å skjerme mot elektriske felter? Et velkjent eksempel på dette er bilen som på grunn av sitt heldekkende metall-chassis gjør at det er trygt å kjøre ute selv om det er tordenvær.

Spørsmål 5

Fredrikstad bru (øverst) ble åpnet i 1957, mens den nær identiske «søsterbrua» (nederst) ble åpnet to år tidligere. Brua i Fredrikstad krysser selvfølgelig Glomma, men **hvilken vannmasse** krysser søsterbrua, noe som også gjenspeiles i broas navn? Brua vi skal frem til er en del av E134.

Spørsmål 6

Hvilken Pokémon var opprinnelig tenkt å være seriens maskot utad sammen med Pikachu? Sistnevnte overstrålte raskt den runde og rosa Pokémonen vi er ute etter.

Spørsmål 7

Inspirert av flere dikt av poeten Aloysius Bertrand, den meget teknisk krevende pianosuiten *Gaspard de la Nuit* (1908) er skrevet av **hvilken fransk komponist?**

Spørsmål 8

Hvilken tysk-amerikaner (1851-1929) med både kulinarisk og geografisk schwung i etternavnet regnes som oppfinneren av grammofonen?

Spørsmål 9

Hvilket ord brukes om en religiøs og sosial samlingsplass i de førkristne kulturene i Polynesia? Plassene er de fleste steder ute av bruk, men de behandles fremdeles med stor respekt. På New Zealand benyttes de fremdeles av maoriene.

Spørsmål 10

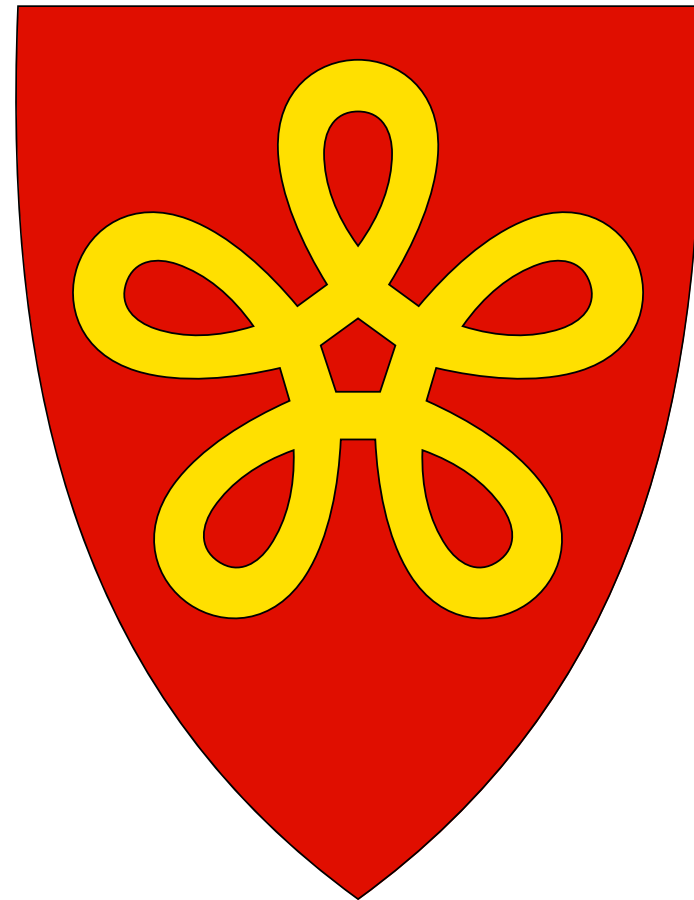
Tilsvarende et kompani i de fleste våpenarter og eskvadron i kavaleriet, **hvilket navn brukes om grunnenheten i artilleriet?** De fleste forbinder nok dette ordet med en innretning som de fleste av oss bruker til daglig i en eller annen utgave.

Spørsmål 11

Hvilken sarping regisserte i 2023 *Dream Scenario* med Nicolas Cage i hovedrollen? Filmen handler om en biologiprofessor som opptrer i andres drømmer, og fikk generelt god kritikk. Hans film *Syk pike* fra 2022 vant to priser under Amandaprisen 2023.

Spørsmål 12

Hvilken nordnorsk kommune har dette kommunevåpenet? Våpenet symboliserer at kommunen befinner seg mellom de fem fjordene Vestfjorden, Ofotfjorden, Tysfjorden, Tjeldsundet og Gullfjorden. I kommunen finner man blant annet et minnested for Kvitbjørnulykka, samt brorparten av Møysalen nasjonalpark.

Spørsmål 13

Hvilken artist representerte Belgia i Eurovision Song Contest i 1993 med sangen «Iemand als jij»? Hun endte på sisteplass, men fikk senere stor oppmerksomhet på grunn av sitt egendesignede kostyme.

En så stor kultfavoritt ble hun at fansiden «House of Eurovision» fra 1997 til 2016 delte ut en årlig pris, navngitt etter henne, til ESC-deltakeren med den verste påkledningen. I 2017 overtok fansiden Songfestival.be kåringen og endret kriteriet for å vinne til «the most striking look» for å unngå at det skulle bli oppfattet som mobbing. I 2022 ble prisens navn omdøpt til «You're a vision award» med kriteriet «most remarkable outfit». Vår alles kjære TIX vant prisen i 2021 for kostymet han hadde på under framføringen av «Fallen angel».

Spørsmål 14

Hva er fornavnet til den nest eldste datteren til Jay-Z og Beyonce? Hun har fått navn etter en persisk filosof og poet som levde på 1200-tallet, men som likevel er en av de bestselgende poetene i USA den dag i dag.

Spørsmål 15

I hvilken kommune ligger
rasteplassen
Sohlbergplassen? Motivet bør
være kjent, men da med en
annen årstid og en annen tid
på døgnet.

Spørsmål 16

Gauteshow har fått en del oppmerksomhet gjennom sin kombinasjon av drøy humor, surrealisme og satire. **Hvilket amerikansk show** må *Gauteshow* sies å være kraftig inspirert av? Showet ble først vist på Adult Swim i 2012.

Spørsmål 17

Jacques (f. 2014) er tronarvingen til **hvilket land**?
Tvillingsøsteren Gabriella kom riktignok to minutter før Jacques, men landets arvefølgereregler gjør at den førstefødte sønnen prioriteres.

Spørsmål 18

Hvilket navn eller ord følger etter «Secret» for å få navnet på et sosialt deduksjonsspill fra 2016? I spillet er man enten liberale eller fascister i Riksdagen i Weimarrepublikken.

Spørsmål 19

Hvilket norsk pronomen er også en by i Nederland, samt en forkortelse for en organisasjon som ble regnet som CIAs forgjenger?

Spørsmål 20

Hva heter den tradisjonelle meksikanske matretten laget av maismasse som pakkes inn i dekkbladene til maisen eller i bananblader? Retten deler navn med den tredje største byen i Ghana.

Spørsmål 21

Fra arabisk for «bløt masse», **hva kalles en legering** av kvikksølv med et annet metall? Frem til 2008 var det vanlig i Norge å bruke slike kvikksølvlegeringer i tannfyllinger, men i dag er denne praksisen forbudt.

Spørsmål 22

Niels Olsen ble født i Stavanger i 1655 (eller 1657), og tok som ung hyre på et skip som gikk fra Stavanger til Nederland. Han skiftet senere navn til Cornelius Cruys, og slo seg opp i Nederland som skipsbygger, kaper, bergingsmann, karttegner og skipsfører. Senere ble han engasjert av en statsleder som inkognito besøkte Amsterdam for å lære om marine affærer, og han ble etter hvert statslederens mest betrodde rådgiver innen den maritime sfæren. **Hvilken statsleder** er det snakk om?

Spørsmål 23

Hva heter parafilien, ofte assosiert med voyeurisme og ekshibisjonisme, hvor man blir seksuelt opphisset av å tilby eller vise fram partneren sin til andre?

Opprinnelsen til begrepet stammer fra en konge som regjerte i oldtidsriket Lydia på 600-tallet fvt. Ifølge historikeren Herodot skal kongen angivelig ha overtalt sin slave, Gyges, til å gjemme seg på soverommet, slik at Gyges kunne se dronningen naken idet hun la seg for natten.

Spørsmål 24

Hvilken norsk tennisspiller (f. 2006) vant i juni i år juniorutgaven av French Open i dobbel sammen med østerrikske Joel Schwärzler og tok like gjerne hjem singel-tittelen for juniorer i Wimbledon måneden etter? Bygdøygutten har samarbeidet med Casper Ruuds tidligere trener Pedro Rico, og har trent med stjerner som Daniil Medvedev og Jannik Sinner.

Spørsmål 25

Hvilken amerikansk soulsanger er blant annet kjent for sitt samarbeid med James Brown på 70-tallet, samt for funk-låta som blir spilt her? Wikipedia hevder hun er den mest samplede kvinnelige artisten gjennom alle tider, og at materialet hennes er gjenbrukt i mer enn 3500 sanger.

Bildereferanser

Spørsmål 4:

Martin Apolin, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Faraday_cage.jpg

Spørsmål 5:

John M, Public Domain, <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:FredrikstadBridge.jpg>

Bjelleklang, CC BY-SA 3.0, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Karmsund_Bridge_from_Norheimsv%C3%A5gen2.jpg

Spørsmål 6:

Copyrighted and unlicensed, <https://www.pokemon.com/us/pokedex/clefairy>

Spørsmål 12:

Original by caplex.no - SVG is own work, based upon image from caplex.no., Public Domain, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=8987306>

Spørsmål 13:

Stanley Antipe, CC BY-SA 4.0, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Barbara_Dex_in_Millstreet_1993.png

Spørsmål 15:

Foto: Helge Stikbakke, Statens vegvesen – tillatelse gitt fra fotograf

Spørsmål 16:

CleftClips from Los Angeles, CA, United States of America - Eric Andre, CC BY 2.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=37116255>

Spørsmål 20:

Nsaum75 - Own work, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=6225243>